

**НАЦІОНАЛЬНИЙ МУЗЕЙ У ЛЬВОВІ:
25-РІЧЧЯ МЕЦЕНАТСТВА
МИТРОПОЛИТА АНДРЕЯ ШЕПТИЦЬКОГО**

Марта Шуварик

*молодший науковий співробітник відділу наукової бібліографії
ЛННБ України ім. В. Стефаника*

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9942-3377>

DOI: [https://doi.org/10.37222/2524-0315-2022-14\(30\)-2](https://doi.org/10.37222/2524-0315-2022-14(30)-2)

Проаналізовано роль Митрополита Андрея Шептицького у розвитку національного мистецтва та збереженні культурних пам'яток. Наведено дані про його меценатський внесок у створення і функціонування Національного музею у Львові. Відзначено видання «Двадцятьп'ятьліття Національного музею у Львові», де у спогадах висвітлено діяльність Музею впродовж 1905–1930 років.

Ключові слова: *Андрей Шептицький, меценатство, Національний музей у Львові, Гларіон Свенціцький, ікони, пам'ятки старовини, колекція.*

Постановка проблеми. На початку ХХ ст. у Львові не було українського музею, і хоча Ставропігійський інститут, Наукове товариство імені Шевченка, «Народний Дім» і Богословське наукове товариство мали невеликі публічні музеї, жоден із них не був самостійним, залежним тільки від музейних потреб закладом, жоден із них не мав відповідних приміщень і фахового персоналу. Не мали ці музеї описів своїх експонатів, каталогів і чітко визначених планів діяльності. Однак зусиллями цих установ було врятовано велику кількість пам'яток мистецтва.

Митрополит Андрей Шептицький — найщедріший меценат і благодійник української культури — добре розумів значущість справжніх мистецьких творів, тому дбав про розвиток національного мистецтва, збереження пам'яток старовини, підтримував різні освітні і культурні установи, матеріально допомагав молодим митцям. Він вважав, що світова культура не може розвиватися без плекання національної культури, а для цього українцям бракує історичної літератури та пізнання нашого минулого, зокрема пам'яток,

які вона нам залишила. Тому важливу роль у розвитку культури на західноукраїнських землях і зміцненні національної самосвідомості громадян мали відіграти музеї.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вагомий внесок Митрополита Андрея Шептицького у розвиток української культури, зокрема створення у Львові Національного музею, є предметом зацікавлень багатьох дослідників. Історикиня Л. Гентош [9] 2015 р. видала монографію, в якій проаналізувала діяльність Митрополита Шептицького за 1923–1939 роки, І. Гах [5–8] писала про великий дар Митрополита українському народові — Національний музей, О. Серета [33] — про Митрополита Андрея Шептицького як покровителя українського мистецтва, І. Качур [15] на основі збережених стародруків книг та архівних джерел досліджувала особисту бібліотеку А. Шептицького, зокрема книгозбірню Національного музею, яку він заснував, О. Сидор у «Літописі Національного музею у Львові» опублікував статтю про роль Митрополита в історії музейництва Галичини кінця XIX – початку XX ст. [34], Л. Волошин [4] у публікації «Митрополит Андрей Шептицький — опікун і меценат українського мистецтва» зробила загальний огляд меценатської діяльності Митрополита.

Мета дослідження — проаналізувати, коли і чому Андрей Шептицький захопився давньою національною культурою, яка є важливим чинником у розбудові державності, а також висвітлити внесок Митрополита-мецената у створення і розвиток Національного музею.

Виклад основного матеріалу дослідження. Оскільки багато цінних предметів старовини було знищено або вивезено за кордон, де вони поповнили чужі збірки, галицький Митрополит Андрей Шептицький, який від родини перейняв пошану до старовинних пам'яток, вирішив змінити цю ситуацію. Його захоплення національним мистецтвом і візантійською старовиною, життя в галицьких монастирях серед ікон, риз і бібліотек пробудили в ньому велику любов до рідної культури. Андрей Шептицький згадував: «...я мушу попросту ствердити факт, що заки я навчився читати й писати, ще дитиною, коли я не здавав собі справи з почувань, я серцем відчував красу старої нашої ікони. Я був відай дуже малим хлопчиком, коли в нашій старенькій деревляній церкві в Прилбичах,

стоячи перед іконостасом, відчував я ту якусь непоняту емоцію, що її я нині назвав артистичною емоцією» [38, с. 1]. Уже як монах у Добромильському монастирі оо. василіян Андрей Шептицький став свідком, як у невеличкому селі Поляна люди хотіли спалити старі ікони, коли побудували нову церкву. «Кілько то прецінних ікон так згоріло по селах!... І так ікони давньої церкви села Поляни набув я і вони стали одним з перших завязків Музею», — згадував А. Шептицький [38, с. 3]. Відтоді Митрополит не раз рятував вартісні ікони, адже любив і цінував давнє українське мистецтво. Іларіон Свенціцький зазначав: «Сам естет-знавець мистецтва, навіть з мистецьким хистом в рисункові, митрополит Андрей Шептицький поглянув на всі останки культурно національного життя Галицької України з боку мистецтва і стилю у звязку з церковним обрядом і людovým побутом. Одним словом, митрополит захопився живою красою, природним розмахом і свободною повагою минулого життя своєї батьківщини, та забажав її показати з цієї сторони всему світові з дійсною користю для найближчої собі сучасности» [27, с. 25]. Спочатку Митрополит хотів створити збірку для збереження пам'яток релігійної культури своєї пастви, але «вже від 1905 р. він, за посередництвом Свенціцького, купує речі, книги не тільки галицького, а великоукраїнського, білоруського, російського та західноєвропейського походження, починає колекціонувати предмети мистецтва і книги, що відображали його широкі зацікавлення» [9, с. 265]. У березні 1905 р. Митрополит Андрей передав збірку, зокрема 30 ікон, 200 стародруків і рукописів XV–XVIII ст., новоствореному «Церковному музею» як приватній фундації. Їх Андрей Шептицький розмістив у митрополичих палатах у п'яти великих світлицях, а найбільш цінні — у своїй спальні. Так починалась історія Національного музею у Львові імені Андрея Шептицького.

Того самого року Митрополит, за рекомендацією А. Петрушевича, призначив куратором-кустошем Музею молодого знавця стародруків і мистецтва Іларіона Свенціцького, який «приняв з охотою дуже просте і ясне предложення О. Митрополита: “Я потребу помічника у збиранні — ви знакомі з сим ділом, починайте в добрий час”» [26, с. 7]. Свою роботу в Музеї І. Свенціцький почав з опрацювання рідкісних стародруків і рукописів у митрополичій спальні. «Кращої робітні мабуть не було у світі», — згадував багаторічний (1905–1952) директор Національного Музею [26, с. 7].

Оскільки «За ціль новозаснованого музею Митрополит Андрей ставив: зібрати, систематично упорядковати і зберігти для науки пам'ятки культурно-церковного життя південно-західної Руси-України» [32, с. 3], то у березні 1905 р. І. Свенціцький, за дорученням Шептицького, вирушив у чотиримісячну подорож різними містами України, Росії, Литви та Білорусі, де купував книги, вивчав антикварний ринок, розшукував архіви. Про цю подорож І. Свенціцький згадував, що книгозбірні, музеї, архіви, наукові установи і товариства зустрічали його як давнього знайомого. Влітку 1905 р. директор Музею об'їздив 60 найвіддаленіших сіл Бойківщини і Лемківщини, де рятував ікони XV–XVI ст., які стали основою музейної колекції. Восени 1906 р. у Музеї почали вивчати й описувати всі зібрані пам'ятки, щоб вони були доступними для науковців. За словами І. Свенціцького, «Основник часто заглядав у музей, щоби слідити за його ростом, та для спільного обміркування музейних замислів» [26, с. 7]. З потребами українського мистецького життя початку XX ст. Митрополит був добре ознайомлений, тому «чітко усвідомлював, що у його середовищі окреслювалися дві тенденції — з одного боку, на збереження власної національно-культурної ідентичності, з іншого — на інтегрування у загальноєвропейський мистецький простір» [33, с. 112].

На кінець 1906 р. Андрей Шептицький передав до Музею 117 слов'янських рукописів XV–XVIII ст., 401 церковнослов'янський стародрук та 100 антимінсів. Для належного розвитку Церковного музею його фундатор у лютому 1907 р. придбав будинок Яна Стики (сучасний Художньо-меморіальний музей Олекси Новаківського). Наприкінці 1908 р. Митрополит заснував ювілейну наукову фундацію з нагоди 60-ліття правління цесаря Франца Йосифа I. Мета фундації була зазначена у статуті: «зобразити в наукових цілях на зібраних пам'ятках стан нашого культурно-народного життя в історичнім, а по змозі також в біжучім розвою, та крім сего — ширити серед молодших поколінь широкіх народних мас любов і пошановання культурних пам'яток нашої старини в ціли піднесення і поступу національної культури» [26, с. 9]. У статті «Національний музей у Львові» І. Свенціцький писав, що ця установа «має на меті дати перш усього можливо повну (всесторонню) картину культурно-національного життя Руси-України у її минулім — на основі

предметів зібраних на різних місцях з різних часів» [30, с. 119], і справді спочатку основним завданням Музею Андрей Шептицький уважав колекціонування та публічне виставляння колекцій, але згодом Музей став чимось значно важливішим, ніж місце зберігання експонатів, адже Митрополит усвідомлював, що «...з огляду на політичні особливості існування українського народу, його музей матиме значно ширші завдання» [9, с. 271].

У 1907 р. «Церковний музей посідав у Львові перше місце за кількістю слов'янських рукописів, стародрукованих книг і церковних предметів» [15, с. 46]. Періодичні виставки, експедиції, поповнення збірки рукописів та стародруків, давньоукраїнського живопису, новітнього малярства — усе це здійснювали завдяки фінансам і дарункам А. Шептицького. З огляду на великий внесок Митрополита як коштами, так і експонатами, перша кураторія 1908–1909 років (А. Білецький, І. Чапельський, Т. Соловій, К. Студинський, І. Левинський, О. Сушко і Казимир гр. Шептицький як член родини фундатора) вирішила перейменувати «Церковний Музей» на «Національний Музей імени Митрополита Андрея гр. на Шептицях Шептицького». Однак Андрей Шептицький був проти такої назви, бо «для нього була важна дійсність і майбутність як суть музею, а не формальна сторона» [26, с. 9].

Колекція Музею постійно зростала: «Музейне добро прямо пливе з усіх ринків Європи та з усіх закутин національної території» [26, с. 10], тому його приміщення були уже затісними. Митрополит Андрей вважав, що витратити кошти на купівлю будинку не на часі, адже за них можна придбати цінні збірки. 3 травня 1911 р. Андрей Шептицький заявив, що так треба керувати музейними доходами, щоби можна було «збирати як найбільше і рятувати, що ще лишилося. Усі фонди музейні обертати на закупно і збирання старини» [26, с. 10]. Однак 1911 р. Андрей Шептицький придбав для Музею окремих будинок — віллу Дуніковських на вул. Мохнацького (тепер — Драгоманова), 42. За кошти Митрополита цей будинок відреставрували, і 3 травня 1912 р. А. Шептицький дав розпорядження перевозити Музей у нове приміщення. Упорядкування збірок на новому місці закінчили у вересні 1913 р.

13 грудня 1913 р. відбулось офіційне відкриття Музею, на якому Андрей Шептицький передав у дар українському народові

створений його стараннями та коштом «Національний музей». Відтоді експозиції були доступні для відвідувачів. У виступі на відкритті Музею Митрополит Андрей обґрунтував думки щодо значущості візантійського мистецтва, ролі національних музейних збірок і становлення українського музейництва на західноукраїнських землях, наголосивши, що «Збірки нашого Музея передаємо нашому народови не лиш як документи і свідки слави наших батьків, — ми їх передаємо тим, що над культурою нашого народа працюють, як живу основу будучої — дасть Бог — спільної праці нашого духовенства і інтелігенції, будучих поколінь нашого народа» [37, чис. 280, с. 1]. Народна вчителька Михайла Береза-Верхола, яка упродовж п'яти місяців у 1915 р. працювала в Національному музеї, писала: «Достойний Основник, віддаючи музей сказав: “Народе! Тобі віддаю цю свою найгарнішу дитину. Хай росте і розвивається — Тобі на славу і в користь майбутности”. І нічого не пожалів Батько-Основник, щоби дитя його вийшло між люди, як справжня господарська дитина...» [1, с. 33].

Відкриття Музею 1913 р. стало визначною подією для Львова. Про неї писала преса, зокрема газета «Діло»: Національний Музей — це «з'осереджене й впорядковане зразків сьогочасної нашої праці в усіх областях житя народу. І все це — для освідомлення нас про се, що таке ми були і що таке ми є тепер» [12]. Володимир Гребеняк на відкритті Музею зазначив, що його існування і розвиток забезпечені стараннями Фундатора і тепер «...се найбільша музейна українська інституція, в якій зберігають ся численні дорогоцінні пам'ятники історичного життя... Віддане Музея суспільности мусимо назвати справді князівським даром» [10].

Національний музей складався з 10 відділів: археологічного, народного мистецтва, церковної старовини, новітнього українського мистецтва, історичних пам'яток культури, нумізматики і сфрагістики, книгозбірні, стародруків і українсько-слов'янських рукописів XII–XVIII ст. й архіву, налічуючи на початку 1930-х років понад 80 тисяч експонатів — «... музей, заснований за приватною ініціативою Андрея Шептицького, за кілька років переріс у загальнонаціональну наукову інституцію, здобувши при цьому й міжнародне визнання» [15, с. 45].

Митрополит Андрей Шептицький, як фундатор і засновник Музею, який не мав жодної державної підтримки, постійно опікувався

ним, фінансував поповнення колекції, щоденні витрати і видавничу діяльність, адже відчув велику потребу рятувати і популяризувати те, що залишилося. «Чим більше напливають нові й цінні предмети, тим більших грошових засобів треба на те, щоби оплачувати музейний будинок, всякі видатки його саль і всього персоналу, що в музею і для нього працює» [39, с. 7]. Внесок А. Шептицького у фундацію Національного музею від його заснування до 1913 р. становив 329.178 корон, а також 2280 предметів XII–XIX ст., зокрема пам'ятки нашого культурно-національного життя і докази культурних відносин України з іншими країнами. Упродовж 1912–1921 років Митрополит щорічно давав Музею 18.000 корон і дарував нові експонати. Після відкриття і передачі музейних збірок до публічного вжитку 13 грудня 1913 р. до Національного музею зростає увага громадськості. Тоді багато предметів передали приватні особи: А. Петрушевич — стародруки і рукописи; Н. Окуневська — гуцульські речі; М. Павлик — свій архів за 1872–1900 роки; І. Пулюй із Праги — свій український архів; о. В. Садовський — свою книгозбірню з мистецтва, культури і суспільного життя; О. Крижанівський — свою збірку (200 предметів); М. Сосенко — усе майно і 636 мистецьких предметів; о. С. Дольницький — 25 рукописів і стародруків; О. Барвінський — частину своїх книжок; О. Козловський — 4 000 томів українських книжок для наукової роботи Національного музею [26, с. 12–13]. Музей мав єдину у Європі збірку давніх ікон. Фонди Музею поповнювали також художники, які вважали за честь, щоби їхні твори потрапили до збірки Національного музею. Тут «сформувалися унікальні збірки рукописів і стародруків, давнього українського малярства й декоративної різьби, графіки й народного мистецтва, цікаві археологічні знахідки предметів давньоруського періоду — і це було реалізацією чи не найголовнішого завдання музею» [34, с. 23].

Фінансування і діяльність Музею здійснювали прозоро і публічно. Щоб громадськість була поінформована про фінансові справи і діяльність установи, його директор І. Свенціцький у газеті «Діло» подавав звіти майже за кожен рік. Так, у звіті за 1924 р. він писав: «Безграничною щедрістю Основника Музея, що від першої хвилини свого Владицтва у Львові вже 25 літ ложить при всяких нагодах великі гроші на зібрання безцінних памяток національної

давнини, та від 20-х літ удержує Музей, дала Управі Музея змогу на основі власних музейних збірок приступити до дуже важної науково-видавничої діяльності в області жерел до історії українського мистецтва й української культури» [31, чис. 8]. У 1924 р. внесок Митрополита становив 6.430 зл. і 273 предмети старовини. У звіті за 1925 р. І. Свенціцький зазначив, що «Не зважаючи на невсипні труди та заходи Основника Музею, митр. Шептицького, який підтримує його майже виключно своєю щедрістю, використати як слід отсю культурно-національну скарбницю і силу її розмаху мусить уміти сама нація» і закликав громадськість допомогти Музеєві: «Вся Нація має стати остаточним будівничим свого власного культурно-національного огнища» [28]. Подавши докладний звіт про наукову і видавничу роботу, проблеми, надходження і видатки Національного музею за 1928 р., І. Свенціцький звернувся з таким самим закликом до всіх українців в Україні і в діаспорі матеріально підтримати заклад, адже не можна «дати завмерти тому життю, яке самохіть у силу заложених в Національному Музею потенцій так буйно розвинулося протягом повних 24-ох літ його існування» [29, чис. 11].

У 1931 р. до 25-річчя заснування Національного музею Наукова фундація галицького Митрополита Андрея Шептицького видала збірник за редакцією директора Музею І. Свенціцького «Двадцятьпять-ліття Національного Музею у Львові», який містить такі розділи: 1. Спомини Проводу (А. Шептицького, П. Холодного, І. Свенціцького); 2. Спомини співробітників (А. Андроховича, В. Щербаківського, Д. Хомяка, Я. Пастернака, М. Берези-Верхоли, М. Чубатого, свщ. І. Чорняка, М. Драгана, І. Гургули, О. Бриковича, Б. Кравціва, С. Охримовича, Я. Музикової, М. Фуртак-Деркачевої, В. Волицького, Е. Ю. Пеленського, С. Парашукової); 3. Статистика XXV-ліття. Окремим блоком подано 64 ілюстрації. Збірник виготовлено у друкарні Видавничої спілки «Діло» накладом 290 примірників.

Усі працівники з теплою і любов'ю згадували роки праці в Національному музеї, де панували щирі товариські стосунки між співробітниками та приятельське ставлення директора, а також його лекції та зніційовані дискусії на наукові і громадські теми. Музейна робота здійснювалась у доброзичливій атмосфері. Працівники, які приходили на роботу в Музей, здебільшого не були фахівцями. Вони разом вчилися, набували досвіду, старші охоче ділилися своїми знаннями та навичками з новими працівниками.

Член Кураторії Національного музею Петро Холодний зазначав: «Нац. Музей вчить, що робити нашому поколінню мистців, нам — яким судилося взятись за відродження нашого мистецтва. Шлях ясний: ...передати свою добу через свою душу,... щоб... зоставав звязок між сучасним і попередніми часами» [35, с. 5]. Ярослава Музика, реставраторка у Національному музеї, згадувала, що їй допоміг В. Пещанський, передавши «... велику кількість свого знання так, що після його смерті я могла обняти його місце в Музею» [20]. Згодом уже Я. Музика «як фахова сила» вчила цьому ремеслу Софію Парашукову, яка після чотирьох місяців навчання «вже самостійно стала працювати, щаслива, що найшла роботу в такій установі як цей осередок української культури» [23, с. 64].

Упродовж 1927–1930 років у Національному музеї працював Василь Волицький, який із вдячністю згадував, що І. Свенціцький і В. Пещанський «вперше вказали мені на те, як дивитися, розуміти і цінити думку та працю предків у пам'ятниках їхньої духової і матеріальної культури. Але практичного знання, що тепер я мав ним руководитися у музейних заняттях, я не мав жадного. Це треба було доповнити власним досвідом і працею» [3, с. 58].

Професор археології Українського університету в Празі Вадим Щербаківський про працю в Національному музеї у 1908–1910 роках згадував із великою теплою: «Роки моєї праці в Музею о. митрополита вважаю за одні з найщасливіших у моїм житті, бо там була праця в радості і радість у праці. Я почував ніби крила за плечима» [40, с. 22].

Професор історії Микола Чубатий після знайомства з Іларіоном Свенціцьким у лютому 1918 р. так охарактеризував директора Національного музею: «Окрема порода людей, думав я, ці музейники» [36, с. 36]. Богдан Кравців, роздумуючи над тим, що дала йому чотирилітня праця в Національному музеї, дійшов висновку, що там він «закінчив філологічний виділ свого власного рідного Українського Університету» [17, с. 50], а Степан Охримович згадував, що, виконуючи завдання директора Музею, «здобував при цьому найбільше досвіду й “практичного розуму” на будуче. Цим способом ми входили в науковий світ» [21, с. 51]. Ярослав Пастернак, доктор філософії, директор Музею НТШ і співробітник Національного музею (1913–1914), дійшов висновку, що «Справжній музейник

повинен родитися, не робитися, бо лиш вроджений збирацький хист та замилювання до рідної старовини можуть стати трівкою основою та заохотою до мозольної музейної праці» [24, с. 29].

У закладі був відділ народного побуту, а не було ««спеца» від цього відділу». Цю посаду запропонували Євгену Юлію Пеленському, який згодом згадував, що «набрал я якогось надмірного замилювання до музейної роботи, а кожний експонат став для мене святістю» [25, с. 63], а Музей — «фірткою в широкий науковий світ» [25, с. 62].

Усі співробітники Національного музею завжди відчували необхідність згуртуватися в товариство професійних працівників для підвищення знань і навичок. «Із спільних міркувань зродилася гадка скласти товариство тих українських духових і наукових робітників, яких перед ХХV. літами було у Львові ледви 4: Церк. Муз і Б-ка Н. Т. ім. Ш. по 1, Б-ка Народного Дому — 2. Сьогодні є у Львові 20 співробітників укр. музеїв і книгозбірень» [11, с. 86].

Як свідчить статистика внесків Митрополита, яку у ювілейному збірнику, присвяченому 25-річчю діяльності Національного музею, подав його директор І. Свенціцький, Андрей Шептицький упродовж 1904–1926 років витратив на заклад 111.332 долари, а також передав 9.880 предметів, зокрема 256 рукописів XV–XVIII ст., 754 кириличних стародруків, 219 інших стародруків, 2.462 архівні матеріали XVI–XVIII ст., 382 ікони, 24 давні портрети тощо.

Від 1908 р. Національний музей провадив видавничу діяльність. Так, упродовж 1908–1929 років було видано 14 праць, зокрема І. Свенціцького («Каталог книг церковнослов'янської печати», «Ілюстрований провідник по Національному Музею», «Про музеї і музейництво», «Прикраси рукописів Галицької України XVI. в.»), «Початки книгопечатання на Землях України. В пам'ять 350-ліття першої друкованої книжки у Львові 1573–4 р. із 560 зразками друку і прикрас давньої книги України», «Іконопись Галицької України XV–XVI вв.»), А. Лушпинського («Рисунки дерев'яних церков Галицької України XVI–XVIII в.»), М. Сосенка («Прикраси рукописів XVI–XVII вв. Ставропільського Музея»), В. Пещанського («Давні килими України. З 20 рис. і 9 знімками»), В. Січинського («Архитектура в стародруках») [11, с. 83] та ін. У 1934 р. Союз прихильників Національного музею заснував неперіодичний орган «Літопис Національного

музею у Львові імені Андрія Шептицького». Всього за 1934–1938 роки вийшло 5 чисел, які 2001 р. перевидано в одному зшитку. У першому числі — програмна стаття засновника Музею Андрія Шептицького «Про вагу й значіння музеїв». Серед публікацій — наукові праці І. Свенціцького, В. Свенціцької, Я. Пастернака та ін.

Популяризацію пам'яток старовини у Національному музеї здійснювали завдяки різноматичним виставкам. Упродовж 1914–1930 років було проведено 36 виставок, зокрема Шевченківська (1914), «Рисунків деревляних церков Галицької України XVI.–XVIII. в.» А. Лушпинського (1915), «Староукраїнських гафтів і малюнків» (1918), «Сучасного малярства» (1921), «Палеотипії з нагоди 350-ліття першої української друкованої книжки» (1924), «Літературних первістків у старому письменстві» (1925), «Вишивок і народньої ноші зі збірки О. й І. Бачинських зі Стрия» (1926), «Українських килимів» (1928), «Видань “Просвіти” з нагоди 60-ліття “Просвіти”» (1929), «Століття відродженої Греції» (1930) [II, с. 77–78].

У межах заходів до 30-річчя створення Музею та на пошану 70-річчя від дня народження його засновника 1935 р. на території музейного комплексу встановлено пам'ятник Митрополиту Андрею Шептицькому, автором якого був скульптор Сергій Литвиненко. Радянська влада не раз вимагала забрати пам'ятник. Директор Музею І. Свенціцький шукав різні причини, щоб дозволили залишити скульптуру. Однак міська рада Львова 1947 р. ухвалила рішення щодо знесення пам'ятника, виконавши його у ніч на 10 серпня.

У 1939–1950-х роках під час реформування музейних установ Львова до фондів Національного музею у Львові надійшли твори із зібрань музеїв Богословської академії, Ставропігійського інституту, «Народного Дому», НТШ, Любомирських, Яна III (Собеського), монастиря оо. студитів «Студіон», музею «Бойківщина» (м. Самбір Львівської обл.), гімназії сс. василіанок; депозитів товариства «Просвіта», Земельного банку гіпотечного, «Народної торгівлі», «Маслосоюзу», кооперативного банку «Дністер» та ін. Завдяки цьому поповнилися збірки давньоукраїнського мистецтва, графіки, українського мистецтва XIX – початку XX ст., тогочасного образотворчого й декоративно-ужиткового мистецтва тощо [13].

У післявоєнний період постійні комісії у Національному музеї вивчали твори, які не відповідали тогочасній ідеології. Музей називали осередком націоналістів. Злочинні дії проти пам'яток культури

досягли апогею в 1951–1952 роках. Спочатку в Музеї створили спецфонд, куди на зберігання передали «націоналістичні твори» — портрети Січових стрільців, діячів уніатської церкви, роботи митців, засуджених як «буржуазних націоналістів» [2]. У «Доповідній записці від 19 березня 1952 р. заступника директора Львівського музею українського мистецтва Василя Любчика Львівському міськкому КП(б)У про впорядкування фондів музею та створення спецфонду» секретарю Львівського міськкому КП(б)У тов. Ковалю зазначено, що до спецфонду виокремлено 317 експонатів живопису, 29 скульптур та 406 творів графіки. З бібліотечних фондів Музею забрали всю «буржуазно-націоналістичну літературу» — 4,5 тис. томів [18, с. 286–287]. У «Статистичних даних про вилучення літератури з наукової бібліотеки Львівського державного музею українського мистецтва до спецфонду Львівської бібліотеки АН УРСР» від 31 березня 1952 р. зокрема зазначено: «В спецфонд бібліотеки АН УРСР у Львові здано в 1951 р. 1698 назв — 3083 примірники книг з закритої бібліотеки ЛДМУМ (прийняв т. Куш О. П., зав. спецфондів, 3. VIII 1951 р.)» і далі: «В поновній провірці цензорами і комісією з підручної [бібліотеки] вилучено 4 книжки і 56 книжок з закритого фонду; ці 60 книжок здано у спец фонд Бібліотеки АН УРСР (завідуючий тов. Куш О. П.)» [18, с. 288]. Директорові музею І. Свенціцькому Комітет у справах мистецтва наказав відправити спецфонд до Києва, але насправді на початку серпня 1952 р., за наказом секретаря Львівського обкому партії К. Литвина, культурні цінності двома вантажівками за три рейси перевезли до Львівської бібліотеки АН УРСР «для знищення націоналістичних антирадянських експонатів» [19]. Вилучили та знищили як «ідеологічно шкідливі» 1728 творів класиків українського образотворчого мистецтва кінця XIX – першої половини XX ст., зокрема О. Архипенка, М. Бойчука, М. Бутовича, П. Ковжуна, С. Литвиненка, О. Новаківського, І. Труша. Живопис і графіку палили в печі, скульптуру били молотком на подвір'ї. Згодом з'ясувалося, що такі не всі експонати знищили, дещо залишилося в Бібліотеці, і у 1956 р. їх повернули Національному музеєві. Наступним було переміщення у 1953 р. більш як 10-тисячної збірки давньоукраїнського мистецтва (іконопису, скульптури, декоративного дерева, давнього металу) в непристосовані для зберігання приміщення Вірменського собору [14].

Сучасне зібрання Музею (понад 175 тис. од. зберігання) репрезентує українську культуру як невіддільну складову світової духовно-мистецької спадщини. Нині тут зосереджено найкоштовнішу в Україні колекцію середньовічного українського сакрального мистецтва, найповнішу в світі збірку українського сакрального мистецтва XII–XVIII ст. і найбільш вартісне у ній зібрання іконопису XIV–XVIII ст. (понад 4 тис. од.). Найраритетнішою пам'яткою Музею є плащаниця XV ст. з церкви Архангела Михаїла с. Жирівка (Пустомитівський р-н Львівської обл.). Серед творів українського бароко — Жовківський іконостас (1697–1699) І. Рутковича та Богородчанський іконостас (1698–1705) Й. Кондзелевича. Одна з найбагатших у Європі збірок кириличної писемної культури та книговидавничої справи (понад 10 тис. од.) містить рукописи XI–XIV ст. (Бучацьке Євангеліє початку XIII ст., Пандекти Антіоха 1307 р.), Євангелія, Апостоли, Мінеї, Прологи, Служби, Ірмологіони; кириличні рукописи від інкунабул кінця XV ст. до ілюстрованих видань XVIII ст.: краківські видання Ш. Фіоля (1491–1493), друки Ф. Скорини (1517–1521), майже усі видання І. Федорова, Львівського Ставропігійського братства, відомих українських друкарень XVII–XVIII ст. Вагомо представлені друки західноєвропейських видавництв XV–XVIII ст.; значна добірка видань грецькою мовою; унікальна збірка пам'яток музичної культури XVI–XVIII ст. Цінними є зібрання графіки: зразки української професійної і народної гравюри XVII–XVIII ст., західноєвропейської і східної графіки. У збірці українського живопису — твори класиків української образотворчості XIX – поч. XX ст.

Сучасне українське мистецтво репрезентоване творчим доробком у різних мистецьких напрямках і течіях доби модернізму та постмодернізму. Багатим і розмаїтим є понад 20-тисячне зібрання народного декоративно-ужиткового мистецтва, що охоплює XVIII – початок XX ст. (основна частина — твори із Заходу України).

Нині у його структурі діють науково-фондовий, експозиційно-виставковий і реставраційний підрозділи, а також відокремлені відділи-музеї — Художньо-меморіальний музей О. Кульчицької, Художньо-меморіальний музей Л. Левицького, Художньо-меморіальний музей О. Новаківського, Художньо-меморіальний музей І. Труша та музей «Сокальщина».

Співробітники Національного музею проводять численні виставки, міжнародні і всеукраїнські форуми, презентації видань,

творчі конкурси, музично-мистецькі вечори, концерти класичної музики, зустрічі з відомими діячами науки та культури; організують широке коло заходів для шкільної молоді: інтегровані уроки, теоретичні заняття та майстер-класи, проекти з організації пізнавального дозвілля на шкільних канікулах, творчі майстерні для юних художників і митців-аматорів тощо [13].

Висновки. Іларіон Свенціцький зазначав, що за три останні століття жодна особистість не зробила стільки для української культури, як Митрополит Андрей [16]. Національний музей у Львові — це перший музей, який репрезентував надбання української культури, і він «може рівнятися з найкращими світовими музеями» [22]. Він став осередком не тільки збирання і збереження давньої української спадщини, а й її дослідження і популяризації у світі. Створення, організація, діяльність і розвиток Музею відбулися завдяки щедрій меценатській діяльності Митрополита Андрея Шептицького, адже без його фінансової дотації Музей не існував би і «...навіть чи став би тим, чим він був і дотепер є для української культури, навіть чи виріс би в таку масштабну загально-національну скарбницю духовних здобутків народу» [34, с. 16]. Внесок Андрея Шептицького у розвиток української культури, зокрема у Національний музей, є неоціненним.

1. Береза-Верхола М. Пять місяців праці в Національному Музею в 1915 р. *Двадцятьпять-ліття Національного Музею у Львові* : збірник / під ред. директора музею І. Свенціцького. Львів : З друкарні Вид. Спілки «Діло», 1931. С. 33–34.
2. Вандали в музеї. *Жовтень*. 1989. № 4. С. 83–85.
3. Волицький В. Заняття стипендиста Національного Музею. *Двадцятьпять-ліття Національного Музею у Львові* : збірник / під ред. директора музею І. Свенціцького. Львів : З друкарні Вид. Спілки «Діло», 1931. С. 58–61.
4. Волошин Л. Митрополит Андрей Шептицький — опікун і меценат українського мистецтва. URL: <http://christusimperat.org/uk/node/22593>.
5. Гах І. Великий дар. Митрополита (I). URL: <https://zbruc.eu/node/9023>.
6. Гах І. Великий дар Митрополита (II). URL: <https://zbruc.eu/node/10338>.
7. Гах І. Великий дар Митрополита (III). URL: <https://zbruc.eu/node/13966>.
8. Гах І. Великий дар Митрополита (V). URL: <https://zbruc.eu/node/17872>.
9. Гентош Л. Митрополит Шептицький: 1923–1939. Випробування ідеалів. Львів, 2015. 569 с.

10. Гребеняк В. Національне значінє музея. *Діло*. 1913. 13 груд. (чис. 278). С. 5.
11. Двадцятьпять-ліття Національного Музею у Львові : збірник / під ред. директора музею І. Свенціцького. Львів : З друкарні Вид. Спілки «Діло», 1930. 123 с.
12. Діло і його творець. *Діло*. 1913. 13 груд. (чис. 278). С. 1.
13. Забитівська А. А. Національний музей у Львові ім. Андрея Шептицького. *Енциклопедія сучасної України* / голов. редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк та ін. ; НАН України, НТШ. Київ, 2020. Т. 22 : Мр–На. С. 678–679.
14. Історія музею. URL: <https://nml.com.ua/pro-muzej/istoriya-muzeju> (сайт музею).
15. Качур І. Книгозбірня Андрея Шептицького: від Прилбич до Митрополічних палат. *Записки Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника* : зб. наук. пр. 2015. Вип. 7 (23). С. 21–70.
16. Кожан І. Тисячі картин з колекції Шептицького були знищені... / інтерв'ю взяла О. Климончук. URL: https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1803685-tisyachi-kartin-z-kolektsii-sheptitskogo-v-1952-rotsi-buli-znishcheni-yak-ideologichno-shkidlivi-direktor-muzeju-2010493.html.
17. Кравців Б. Спомини співробітника Національного Музею (рр. 1924–1927). *Двадцятьпять-ліття Національного Музею у Львові* : збірник / під ред. директора музею І. Свенціцького. Львів : З друкарні Вид. Спілки «Діло», 1931. С. 47–50.
18. Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника: переміщення і втрати фондів. Т. 2 (1946 – березень 1953) : зб. документів і матеріалів / [упоряд.: Г. Сварник (керівник), Р. Дзюбан, М. Кривенко, Л. Кусий, В. Муравський ; відп. ред. Л. Сніцарчук] ; НАН України, ЛННБ України ім. В. Стефаника. Львів, 2019. XXXII + 622 с. (Джерелознавча серія).
19. Маньковська Р. Знищення музейних збірок в УРСР у післявоєнний період (друга половина 1940-х – 1950-х рр.). URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Mankovska_Ruslana/Znyschennia_muzeinykh_zbirok_v_URSR_u_pisliavoiennyi_period.pdf?PHPSESSID=kgujr110ogn3bstdup749notp419.
20. Музика Я. Моя консерваційна праця в Нац. Музею. *Двадцятьпять-ліття Національного Музею у Львові* : збірник / під ред. директора музею І. Свенціцького. Львів : З друкарні Вид. Спілки «Діло», 1931. С. 53.
21. Охримович С. Моє співробітництво в Національному Музею. *Двадцятьпять-ліття Національного Музею у Львові* : збірник / під ред. директора музею І. Свенціцького. Львів : З друкарні Вид. Спілки «Діло», 1931. С. 51–52.
22. Парацій В. Музейницький зміст життя та діяльності митрополита Андрія Шептицького. *Забута спадщина* : портал про переміщені і втрачені історичні та культурні цінності. URL: <http://lostart.org.ua/ua/research/678.html>.

23. Паращукова С. Моя консерваційна робота в Нац. Музею. *Двадцятьп'ять-ліття Національного Музею у Львові* : збірник / під ред. директора музею І. Свенціцького. Львів : 3 друкарні Вид. Спілки «Діло», 1931. С. 64–65.
24. Пастернак Я. Моя праця в Національному Музею 1913–14 р. *Двадцятьп'ять-ліття Національного Музею у Львові* : збірник / під ред. директора музею І. Свенціцького. Львів : 3 друкарні Вид. Спілки «Діло», 1931. С. 29–32.
25. Пеленський Є. Ю. Національний Музей і я. *Двадцятьп'ять-ліття Національного Музею у Львові* : збірник / під редакцією директора музею І. Свенціцького. Львів : 3 друкарні Вид. Спілки «Діло», 1931. С. 62–63.
26. Свенціцький І. XXV. літ діяльності Національного Музею. *Двадцятьп'ять-ліття Національного Музею у Львові* : збірник / під ред. директора музею І. Свенціцького. Львів : 3 друкарні Вид. Спілки «Діло», 1931. С. 6–18.
27. Свенціцький І. Збірки Галицької України. Національний Музей у Львові. Свенціцький І. *Про музеї і музейництво* : (Нарисі і замітки). Львів : 3 друкарні «Діло», 1920. С. 21–29.
28. Свенціцький І. Звіт Управи Національного Музею у Львові за 1925 р. Львів : Нац. Музей у Львові. 3 друкарні Вид. Спілки «Діло», [1926]. 8 с.
29. Свенціцький І. Національний Музей за 1928 р. *Діло*. 1929. 17 січ. (чис. 11). С. 3 ; 18 січ. (чис. 12). С. 3 ; 19 січ. (чис. 13). С. 3.
30. Свенціцький І. Національний Музей у Львові. *Глюстрований народний Календар Товариства «Просвіта» на звичайний рік 1914*. Львів : 3 друкарні Наукового товариства імені Шевченка, 1914. С. 119–122.
31. Свенціцький І. Національний Музей у 1924 р. *Діло*. 1925. 13 січ. (чис. 8). С. 3 ; 14 січ. (чис. 9). С. 2–3 ; 22 січ. (чис. 14). С. 3 ; 23 січ. (чис. 15). С. 3.
32. Свенціцький І. «Свѣтъ свѣтя и горяи»: Національного музею у Львові Основникові Митрополіті Галицькому Андрієви Шептицькому в 30-ліття священства присвячує Управа. [Львів, 1922]. 4 с.
33. Середа О. Митрополит Андрей Шептицький — покровитель українського мистецтва: штрихи до портрета. *Записки Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника* : зб. наук. пр. 2015. Вип. 7 (23). С. 111–118.
34. Сидор О. Національний музей у Львові в історії музейництва Галичини кінця ХІХ – початку ХХ ст. *Літопис Національного музею у Львові*. Львів, 2004. Вип. 3 (8). С. 5–33.
35. Холодний П. Відповідь на запит. *Двадцятьп'ять-ліття Національного Музею у Львові* : збірник / під ред. директора музею І. Свенціцького. Львів : 3 друкарні Вид. Спілки «Діло», 1931. С. 4–5.

36. Чубатий М. Спомини про мою працю в Національнм Музею в рр. 1917–1918. *Дваццятьпять-ліття Національного Музею у Львові* : збірник / під ред. директора музею І. Свенціцького. Львів : З друкарні Вид. Спілки «Діло», 1931. С. 35–36.
37. Шептицький А. гр. 3 історії і проблем нашої штуки : виклад, виголошений на сьваті отвореня «Національного Музея» дня 13 грудня 1913 р. *Діло*. 1913. 15 груд. (чис. 279). С. 1–2 ; 16 груд. (чис. 280). С. 1–2.
38. Шептицький А. Мої спомини про предмет музейних збірок. *Дваццятьпять-ліття Національного Музею у Львові* : збірник / під ред. директора музею І. Свенціцького. Львів : З друкарні Вид. Спілки «Діло», 1931. С. 1–3.
39. Шептицький А. Про вагу й значіння музеїв. *Літопис Національного музею за 1934–1938 роки*. 2-ге вид. стер. Львів, 2001. 92 с.
40. Щербаківський В. Моє перебування та праця в музею о. Митрополита А. Шептицького у Львові. *Дваццятьпять-ліття Національного Музею у Львові* : збірник / під ред. директора музею І. Свенціцького. Львів : З друкарні Вид. Спілки «Діло», 1931. С. 22–27.

References

1. Bereza-Verkhola, M. (1931). Piat misiatsiv pratsi v Natsionalnomu Muzeiu v 1915 r. [Five months of work at the National Museum in 1915.]. *Dvaitsiatpiat-littia Natsionalnoho Muzeiu u Lvovi* : zbirnyk. Lviv : Z drukarni Vyd. Spilky “Dilo”, pp. 33–34. [in Ukr.].
2. Vandaly v muzei [Vandals in the museum] (1989, 4). *Zhovten*, pp. 83–85. [in Ukr.].
3. Volytskyi, V. (1931). Zaniattia stypendysta Natsionalnoho Muzeiu [Activities of a scholarship holder of the National Museum]. *Dvaitsiatpiat-littia Natsionalnoho Muzeiu u Lvovi* : zbirnyk. Lviv : Z drukarni Vyd. Spilky “Dilo”, pp. 58–61. [in Ukr.].
4. Voloshyn, L. *Mytropolyt Andrei Sheptytskyi — opikun i metsenat ukrainskoho mystetstva* [Metropolitan Andrey Sheptytskyi is a guardian and patron of Ukrainian art]. Retrieved from <http://christusimperat.org/uk/node/22593>. [in Ukr.].
5. Hakh, I. *Velykyi dar. Mytropolyta (I)* [Great gift of the Metropolitan (I)]. Retrieved from <https://zbruc.eu/node/9023>. [in Ukr.].
6. Hakh, I. *Velykyi dar Mytropolyta (II)* [Great gift of the Metropolitan (II)]. Retrieved from <https://zbruc.eu/node/10338>. [in Ukr.].
7. Hakh, I. *Velykyi dar Mytropolyta (III)* [Great gift of the Metropolitan (III)]. Retrieved from <https://zbruc.eu/node/13966>. [in Ukr.].
8. Hakh, I. *Velykyi dar Mytropolyta (V)* [Great gift of the Metropolitan (V)]. Retrieved from <https://zbruc.eu/node/17872>. [in Ukr.].
9. Hentosh, L. (2015). *Mytropolyt Sheptytskyi: 1923–1939. Vyprovuvannia idealiv* [Metropolitan Sheptytskyi: 1923–1939. Testing ideals]. Lviv, 569 p. [in Ukr.].

10. Hrebeniak, V. (1913, 278, December 13). Natsionalne znachinie muzeia [National significance of the museum]. *Dilo*, p. 5. [in Ukr.].
11. Svientsitskoho I. (1930, ed.) *Dvaitsiatpiat-littia Natsionalnoho Muzeiu u Lvovi* [Twenty-fifth anniversary of the National Museum in Lviv] : zbirnyk Lviv : Z drukarni Vyd. Spilky “Dilo”, 1930. 123 p. [in Ukr.].
12. Dilo i yoho tvorets [The work and its creator]. (1913, 278, December 13). *Dilo*, p. 1. [in Ukr.].
13. Zabytivska, A. A. (2020). Natsionalnyi muzei u Lvovi im. Andreia Sheptytskoho [Andrey Sheptytsky National Museum in Lviv]. *Entsyklopediia suchasnoi Ukrainy*. Kyiv, 22 : Mr – Na, pp. 678–679. [in Ukr.].
14. *Istoriia muzeiu* [History of the museum]. Retrieved from <https://nml.com.ua/pro-muzey/istoriya-muzeyu> (sait muzeiu). [in Ukr.].
15. Kachur, I. (2015). Knyhozbornia Andreia Sheptytskoho: vid Prylbych do Mytropolychykh palat [Andrey Sheptytsky’s book collection: from Prylbych to the Metropolitan Chambers]. *Zapysky Lvivskoi natsionalnoi naukovoï biblioteki Ukrainy imeni V. Stefanyka* : zb. nauk. pr., 7 (23), pp. 21–70. [in Ukr.].
16. Kozhan, I. *Tysiachi kartyn z koleksii Sheptytskoho buli znyshcheni...* [Thousands of paintings from Sheptytsky’s collection were destroyed...] / interviewed by O. Klymonchuk. Retrieved from https://www.ukrinform.ua/rubric-other_news/1803685-tisyachi_kartin_z_kolektsiiv_sheptytskoho_v_1952_rotsi_buli_znischcheni_yak_ideologichno_shkidlivi_direktor_muzeiu_2010493.html. [in Ukr.].
17. Kravtsiv, B. (1931). *Spomyny spivrobotnyka Natsionalnoho Muzeiu (rr. 1924–1927)* [Memoirs of an employee of the National Museum (1924–1927)]. *Dvaitsiatpiat-littia Natsionalnoho Muzeiu u Lvovi* : zbirnyk. Lviv : Z drukarni Vyd. Spilky “Dilo”, pp. 47–50. [in Ukr.].
18. Svarnyk, H., Dziuban, R. & Kryvenko, M. et al. (comp., 2019). *Lvivska natsionalna naukova biblioteka Ukrainy imeni V. Stefanyka: peremishchennia i vtraty fondiv* [Vasyl Stefanyk National Scientific Library of Ukraine in Lviv: movement and loss of funds], 2 (1946 – berezen 1953) : zb. dok. i materialiv. Lviv, XXXII + 622 p. (Dzhereloznavcha seriia). [in Ukr.].
19. Mankovska, R. *Znyshchennia muzeinykh zbirok v URSS u pisliavoiennyi period (druha polovyna 1940-kh – 1950-kh rr.)* [Destruction of museum collections in the Ukrainian SSR in the post-war period (second half of the 1940s – 1950s)]. Retrieved from: https://shron1.chtyvo.org.ua/Mankovska_Ruslana/Znyshchennia_muzeinykh_zbirok_v_URSS_u_pisliavoiennyi_period.pdf?PHPSESSID=kgujr110ogn3bstdup749notp419. [in Ukr.].
20. Muzyka, Ya. (1931). Moia konservatsiina pratsia v Nats. Muzeiu [My conservation work at the National. Museum]. *Dvaitsiatpiat-littia Natsionalnoho Muzeiu u Lvovi* : zbirnyk. Lviv : Z drukarni Vyd. Spilky “Dilo”, p. 53. [in Ukr.].

21. Okhrymovych, S. (1931). Moie spivrobitnytstvo v Natsionalnomu Muzeiu [My cooperation in the National Museum]. *Dvatsiatpiat-littia Natsionalnoho Muzeiu u Lvovi* : zbirnyk. Lviv : Z drukarni Vyd. Spilky “Dilo”, pp. 51–52. [in Ukr.].
22. Paratsii, V. Muzeinytskyi zmist zhyttia ta diialnosti mytropolitya Andriia Sheptytskoho [Museum content of the life and activities of Metropolitan Andrii Sheptytskyi]. *Zabuta spadshchyna* : portal pro peremishcheni i vtracheni istorychni ta kulturni tsinnosti. Retrieved from <http://lostart.org.ua/ua/research/678.html>. [in Ukr.].
23. Parashchukova, S. (1931). Moia konservatsiina robota v Nats. Muzeiu [My conservatory worked at the National Museum]. *Dvatsiatpiat-littia Natsionalnoho Muzeiu u Lvovi* : zbirnyk . Lviv : Z drukarni Vyd. Spilky “Dilo”, pp. 64–65. [in Ukr.].
24. Pasternak, Ya. (1931). Moia pratsia v Natsionalnomu Muzeiu 1913–14 r. [My work at the National Museum in 1913–14]. *Dvatsiatpiat-littia Natsionalnoho Muzeiu u Lvovi* : zbirnyk. Lviv : Z drukarni Vyd. Spilky “Dilo”, pp. 29–32. [in Ukr.].
25. Pelenskyi, Ye. Yu. (1931). Natsionalnyi Muzei i ya [The National Museum and I]. *Dvatsiatpiat-littia Natsionalnoho Muzeiu u Lvovi* : zbirnyk. Lviv : Z drukarni Vyd. Spilky “Dilo”, pp. 62–63. [in Ukr.].
26. Svientsitskyi, I. (1931). XXV. lit diialnosti Natsionalnoho Muzeiu [XXV. years of activity of the National Museum]. *Dvatsiatpiat-littia Natsionalnoho Muzeiu u Lvovi* : zbirnyk. Lviv : Z drukarni Vyd. Spilky “Dilo”, pp. 6–18. [in Ukr.].
27. Svientsitskyi, I. (1920). Zbirky Halytskoi Ukrainy. Natsionalnyi Muzei u Lvovi [Collections of Galicia and Ukraine. National Museum in Lviv]. *Pro muzei i muzeinytstvo* : (Narysi i zamitky). Lviv : Z drukarni “Dila”, pp. 21–29. [in Ukr.].
28. Svientsitskyi, I. [1926]. *Zvit Upravy Natsionalnoho Muzeiu u Lvovi za 1925 r.* [Report of the Board of the National Museum in Lviv for 1925]. Lviv : Nats. Muzei u Lvovi. Z drukarni Vyd. Spilky “Dilo”, 8 p. [in Ukr.].
29. Svientsitskyi, I. (1929, 11, January 17; 12, January 18; 13, January 19). Natsionalnyi Muzei za 1928 r. [National Museum for 1928]. *Dilo*, pp. 3. [in Ukr.].
30. Svientsitskyi, I. (1914). Natsionalnyi Muzei u Lvovi [National Museum in Lviv]. *Iliustrovanyi narodnyi Kaliendar Tovarystva “Prosvita” na zvychaynyi rik 1914*. Lviv : Z drukarni Naukovoho tovarystva imeny Shevchenka, pp. 119–122. [in Ukr.].
31. Svientsitskyi, I. (1925, 8, January 13; 9, January 14; 14, January 22; 15, January 23). Natsionalnyi Muzei u 1924 r. [National Museum in 1924]. *Dilo*, pp. 3. [in Ukr.].
32. Svientsitskyi, I. [1922]. “Sviti svitiay y horiay”: *Natsionalnoho muzeiu u Lvovi Osnovnykovi Mytropoliti Halytskomu Andriievu Sheptytskomu v 30-littia*

- sviashchenstva prysviachuie Uprava* [“Holy Saints and Mountains”: The Board dedicates the National Museum in Lviv to the Principal Metropolitan of Halychynskyi Andriyeva Sheptytskyi on the 30th anniversary of his priesthood]. [Lviv], 4 p. [in Ukr.].
33. Sereda, O. (2015). Mytropolyt Andrei Sheptytskyi — pokrovytel ukrain-skoho mystetstva: shtrykhy do portreta [Metropolitan Andrey Sheptytskyi is the patron of Ukrainian art: touches to the portrait]. *Zapysky Lvivskoi natsionalnoi naukovoï biblioteky Ukrainy imeni V. Stefanyka* : zb. nauk. pr., 7 (23), pp. 111–118. [in Ukr.].
 34. Sydor, O. (2004). Natsionalnyi muzei u Lvovi v istorii muzeinytstva Halychyny kintsia XIX – pochatku XX st. [The National Museum in Lviv in the history of museology in Galicia at the end of the 19th and the beginning of the 20th centuries]. *Litopys Natsionalnoho muzeiu u Lvovi*. Lviv, 3 (8), pp. 5–33. [in Ukr.].
 35. Kholodnyi, P. (1931). Vidpovid na zapyt [Answer to the request]. *Dvaitsiatpiat-littia Natsionalnoho Muzeiu u Lvovi* : zbirnyk. Lviv : Z drukarni Vyd. Spilky “Dilo”, pp. 4–5. [in Ukr.].
 36. Chubatyi, M. (1931). Spomyny pro moiu pratsiu v Natsionalnim Muzeiu v rr. 1917–1918 [Memories of my work at the National Museum in 1917–1918]. *Dvaitsiatpiat-littia Natsionalnoho Muzeiu u Lvovi* : zbirnyk. Lviv : Z drukarni Vyd. Spilky “Dilo”, pp. 35–36. [in Ukr.].
 37. Sheptytskyi, A. gr. (1913, 279, December 15; 280, December 16). Z istoriyi i problem nashoi shtuky : vyklad, vyholosheny na svati otvorenia “Natsionalnoho Muzeia” dnia 13 hrudnia 1913 r. [From the history and problems of our thing: a presentation delivered at the opening ceremony of the “National Museum” on December 13, 1913]. *Dilo*, pp. 1–2. [in Ukr.].
 38. Sheptytskyi, A. (1931). Moi spomyny pro predmet muzeinykh zbirek [My memories of the subject of museum collections]. *Dvaitsiatpiat-littia Natsionalnoho Muzeiu u Lvovi* : zbirnyk. Lviv : Z drukarni Vyd. Spilky “Dilo”, pp. 1–3. [in Ukr.].
 39. Sheptytskyi, A. (2001). Pro vahu y znachinnia muzeiv [About the weight and importance of museums]. *Litopys Natsionalnoho muzeiu za 1934–1938 roky*. 2-he vyd. ster. Lviv, 92 p. [in Ukr.].
 40. Shcherbakivskiy, V. (1931). Moie perebuvannia ta pratsia v muzeiu o. Mytropolyta A. Sheptytskoho u Lvovi [My stay and work in the museum of Fr. Metropolitan A. Sheptytskyi in Lviv]. *Dvaitsiatpiat-littia Natsionalnoho Muzeiu u Lvovi* : zbirnyk. Lviv : Z drukarni Vyd. Spilky “Dilo”, pp. 22–27. [in Ukr.].

Marta Shuvaryk, Junior Researcher in Department of Scientific Bibliography, Vasyl Stefanyk National Scientific Library of Ukraine in Lviv

National Museum in Lviv: 25th anniversary of patronage of Metropolitan Sheptytsky

The National Museum is the first museum that represented the heritage of Ukrainian culture. It has become a center for the collection and preservation of ancient Ukrainian heritage, as well as its research and popularization in the world. Its creation, organization, activity and development took place thanks to the generous patronage of Metropolitan Andrey Sheptytsky.

In this article the author analyzes the role of Metropolitan Andrey Sheptytsky in the development of national art and preservation of cultural monuments. Provides information about monetary donations of the Metropolitan for the National Museum in Lviv. The author describes the important contribution to the work of the museum its director Hilarion Svientsitsky.

The article also mentions the museum's rare exhibits and describes the institution's publishing activities. The author paid special attention to the publication «Twentyfive years of the National Museum in Lviv», where we learn about the work of the museum during 1905–1930 years from the memories of its employees. It was analyzed how the museum's funds were replenished, who and where collected exhibits, who hand edover their belongings to the museum. The article also talks about the destruction of the metropolitan's monument and the destruction of museum exhibits in 1952.

Keywords: *Andrey Sheptytsky, patronage, Andrey Sheptytsky National Museum in Lviv, Hilarion Svientsitsky, icons, monuments of antiquity, collection.*